

HAYAT GİBİ

Bir Dram Bir Komedi

Kudret Ayşe Yılmaz

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Ön Söz / 7

FARABİ'NİN NİHAYETSİZ BESTESİ / 11

Kişiler / 12

Metin / 13

B1R4Z GÜLDÜ25EN B3Nİ / 55

Kişiler / 56

Metin / 57

ÖN SÖZ

Sanat kendini güçlendiren ölümsüz bir birikime, kişileri aşan yaygın bir belleğe sahiptir. Sanatın dirliğe kavuşmuş en uzun koluysa tiyatrodur. Çünkü kanlı canlı, hayat gibidir. Tiyatro görseli gerçeğe, gerçeği görsele kalıplama gayreti gibi görünse de esasen bugünün gözleriyle dünü dahası yarına im düşme yetisidir. Ele aldığı konuyu dehanın ruhuyla işlerken öykünme ve öyküleştirme kökeninde şekillenerek çeşitlenir. Dahası insana dair birçok hususiyeti görselin ve hareketin gücüyle seyircisine sunması sırlı bir iletişim kurar. Hayatı, tam da bu noktada sanat merkezinde dönüp duran bir tiyatro sahnesine benzetebiliriz. Roller kabiliyetler nispetinde biçilir, ne denli iyi performans sergilenirse kişiler o vakit daha çarpıcı rollere doğru evrilebilir.

Tiyatro çekirdeğinin insanı bilmek olduğunu düşünüyorum. “İnsan olmak nedir?” sorusunun derinliğine burada pekçe değinecek değilim. İşin şu kısmı ile alakadar olmak gücüne sahibiz sanki: Kişi diğer tüm insanlardan farklı yönlerini keşfetmeli, bu keşfi manalı ise parlatmalı, sorunlu ise törpülemelidir. Böylece insan formunu sağlıklı bir izaha doğru yaklaştırabilir. Peki, bizim olduğumuz insan, bir başka insan yerinde/bedeninde nasıl davranır, yaşar? İşte bunu bilmek de insan olabilmenin farklı bir çağrışımını sergileyecektir. Batı’da empati, Doğu’da hemhal olmak denilen o muzlim bütünleşme, sadece bu çağrışımın doğru algılanması ile mümkündür. Bunun dışında kendini bilmiş ve bulmuş olmak; olay akışında vereceği tepkileri öngörmek, hatta tepkilerinin başkalarınca da öngörülmesi manasını taşır. Tiyatro bu düzlemde keşif peşindeki insana “Sen olsaydın?” sorusunu ansızın sunacaktır.

Henüz yedi yaşındayken izlediğim bir oyun sonrası yaşadığım mutluluk, tiyatroyu vazgeçilmez alışkanlığım hâline getirdi. İyi bir tiyatro seyircisi olmanın ardından çeşitli yaklaşım ve çağrışımlara ulaştıkça sayısız tiyatro metni okudum. Teknik ve yorum gücünü, yaptığım bu uzun süreli okumalardan alarak nihayet yazmaya başladığım oyunlar sahnelenirken kelimelerimi insan suretinde görebiliyordum. İnanılmazdı!

Beşeri merkeze almış, hayatta mümkün olan her şeye dair söyleyecek sözlerle dolu hafızası güçlü, beslendiği kökler derin ve temsilcileri çeşitli olan tiyatro için kalemimi iyice sivirlettim. Metin inşalarında temel amacım; kalıplardan uzak, dün ile bugün arasında yankısı süren konuşmayı yakalamaktı. Olgular ve belgelerin ötesinde sanatın yaratıcı (kısmen yararlı) yansıtıcı olanağını kullanmaktan hiç geri durmadım. Dramatik güzelliği sağlama uğraşısı yanında estetik inceliklerle işlenmiş bir dili temin de gözettığım hususlardandı.

Bu kitapta karşınıza çıkacak ilk tiyatro metni *Farabi'nin Nihayetsiz Bestesi*; topluma mâl olmuş, kıymetli rol model Farabi'nin hayatına dair yazılan tek oyun olma özelliği taşımakta. 2020'de birçok yerde sahnelenmek üzere hazırlanmış olsa da pandemi nedeniyle seyircisi ile buluşamamıştır. Bundandır ki Farabi'yi anlatan bu metni kitaplaştırmanın bir vazife olduğunu düşündüm. Kendisi hayatını ilme vakfetmiş, bilhassa maddi kazançlardan nefisini esirgemiş ve en acısı 80 yaşına geldiğinde bir eşkıyanın 'paran yoksa canını alırım' dediği noktada da canından edilmiştir. Ömür denen kısacık vakti, herkesten farklı pencerelerden izlemiş böylesi derin şahsiyetlerin tiyatrodan canlandırılması, insan doğasına çok faydalıdır zira bireyin iç bütünlüğünü sağlar yahut sağlamlaştırılır. Bu eser Farabi'ye bir saygı duruşudur.

İkinci oyun *B1r4z Güldü25en B3ni*, komedinin dünden bugüne bir 'neydi'liğinin sorgusudur. Metni hayalde yaşatmanın ötesine geçebilen ve sağlam bir içe çekiş sunarak seyircisini meselesine dâhil edebilen komedi; sahiden de nedir, ne kadar gereklidir? Hiç tanımadığın ve senden çok farklı yollardan geçerek sana ulaşmış yüzlerce seyirciyi neye güldürebilirsin? Çok güldürmek mi, akılda daha ziyade kalmak mı mühimdir?

İskeletini ana komikten seçerek kurduğum oyunda, karakter ve tipler de buna hizmet edecek kadar cazip zayıflıklara sahip olarak ete kemiğe büründü. Gayretim, egemen her türlü ideolojinin çok dışında, evrensel olanı yakalama arzusuyla, her döneme her bireye az çok hitap etme nüfuzuna sahip bir oyun içindi.

Çağın yönelimleri değişse de toplum ve insan gerçeğine erişilebilecek en sadık kanal her daim sanat olacaksa bunu sanatı/komediyi tartışan

bir avuç gençle sağlamayı denemeliydim. Daha evvel defalarca kez sahnelenen bu oyunumda; teşrifata hitap eden, geleneksel çizgiyi tanıtan, bugünün raksında başarılı bu gençlerin ifadelerinde söylenece, eğleneceye dayalı bir hava hâkimdir. Teneffüs edilen hava komikliklerle ışıldayıp, zekâ sıçrayışlarıyla icra edilen amele uygun nüktelere saçılır. Geleneksele sırt çevirmeden taklide ve yanlış anlamalara dayalı güldürüyle beslenen metin, munis bir muhitte savrulmadan adım adım moderne doğru şekillenir. Doğaçlama geleneğini de gözetip bunu diyaloglara yansıtmak dışında küçük provalarla oyun içinde oyun inceliği de sergilenmiş olur. Dikkati taze tutarak merakı gıcıklama hususuna sıklıkla başvurulduğu gibi seyirciye, okura bilinçaltına sızan ‘bizi’ gösterip hissî bağlar kurulmak istenmiştir.

Kalıp sözlerle maziye sadık, kurulan öz kültür şuurunu besleyecek ölçütlerde tutarlı en başta ve daima gayem arayanın bulunduğu, aramayanın rastladığı bazı güzellik özlerini sergilemek olacaktır.

Her iki oyunun da okuyanın ilmine bereket, oynayanın ruhuna şifa, unutanın gönlüne tesir, hatırdan tutanın öngörüsüne güç katması temennisiyle...

Hadi başlayalım o hâlde ve perde:

FARABİ'NİN NİHAYETSİZ BESTESİ

KİŞİLER:

- Farabi:** (E) Bulunduğu hurmalıkta bir süredir dinlenmektedir. Seksen yaşlarında olsa da dinçtir. Gözleri hafif çekik, teni beyaz, yüzü ince, üzerindekiyse Orta Asya kıyafetleridir.
- İhtiyar:** (E) O hurmalığın sahibi. Türkmen bir aile reisi. Altmış yaşlarında fakat dinmiş, güçsüz bir vücudu var. Hareketleri kısıtlı. Duruşu kambur.
- Gül Ana:** (K) İhtiyarın eşi. Epeyce yaşlı. Başındaki oyalı çemberinde gül desenleri var. Az konuşur, eli işlek bir hanım.
- Deli-1:** (E) İhtiyarın iki oğlundan biri. Kırklı yaşlarında. Güçlü kuvvetli bir vücudu, oldukça mantıklı sözleri var.
- Deli-2:** (E) İhtiyarın diğer oğlu. Otuzlu yaşlarda. Nüktedan, Karagöz mizaçlı ama son derece akıllı ve makul bir yetişkin. Metnin güldüren kişisi.
- Aristo:** (E) Sadece ikinci sahnede Farabi'nin rüyasında yer alır. Klasik hâlinde beyaz kıyafeti, uzun sakalı ile vakur duruşlu biri.
- Atlı-1:** (E) Farabi'yi aramaya gelen atlılardan biri. Siyah giyimli, elli yaşlarında, iri yarı bir adam. İşitmediğini ama çok iyi dudak okuduğunu söyler.
- Atlı-2:** (E) Farabi'yi aramaya gelen atlılardan diğeri. Siyah giyimli, yirmi yaşlarında, temiz yüzlü bir genç.
- Atlı-3:** (K) Farabi'yi aramaya gelen atlılardan bir diğeri. Siyah giyimli, on sekiz yaşlarında bir kadın. Dilsiz bir erkek olarak bilinir ama oyunun sonunda gerçek ortaya çıkacaktır.
- Atlı-4:** (E) Farabi'yi aramaya gelen atlılardan sonuncusu. Siyah giyimli, kırklı yaşlarında, yorgun vücutlu, düşük omuzlu biri. Gözlerinin görmediği söylense de aslında görmektedir.
- Taş:** (K veya E)_

TEK PERDELİK OYUN

SAHNE 1

(Gece vakti. Ötede birkaç hurma ağacı var. Sahnenin kenarında irice bir taş durmakta -son sahnede üzerine gri yorgan örtülmüş, uyuyan bir insan olduğu anlaşılacak-. Bir elinde uzunca değneği diğerinde yanmakta olan mum ile Farabi sahneye girer. Arka fonda rüzgâr ve rüzgârın savurduğu yaprak sesleri vardır. Hüzünlü ve yorgundur. Kuyunun dibinde yamalı şilte altında iki deli uyumaktadır. Farabi onları görmez. Sahnenin ortasındaki sönmüş ocağın karşısına hâlsizce kurulus, mumu karşısına koyar ve kendi kendine konuşmaya başlar.)

Farabi: Bir rüya görüyorum. Anlatmanın mümkünatı yok. Bir rüya... İçinde gâh ateşler yanıyor, işitiyorum; gâh sular fişkırtıyor, ferahlıyorum. Bir rüya... Tarifi pek güç. Sadık rüzgârların taklidi kehanetleri de doğurabilir. İnsan inanmayı diler, yalana bile. Ahhh, nasıl da yaşlandım! Rüyaları da ömürden saydın mı ey yüce Tanrı? Yaşım umudumdan hızlı ilerliyor. Çöl, şarkısını fısıldıyor unutulmak üzerine. Bu çöller her dili bilir. Miras kalmış ağaçlıkların dibine ne vakit sokulsam hep ölümün bekleme köşesi olan mezarlar geliyor aklıma. Ölüler... Diriler... Ölüye ölü diyen diri, sana diri diyenler de ölecekler. Fillerin izleri cüssesince, tırnakların da etin kalkanı olduğu bir hakikat. Bu dünyada yerimiz ne? Bunca söz niçin edilmiş dünden bugüne?

(Kuyu dibinde uyumakta olan deliler uyanmış ve doğrulmuşlardır. Deli-1 yerinden kalkarak Farabi'ye doğru yaklaşır.)

Deli-1: Ey dost, neden bunca efkârlısın?

Farabi: Aynı rüyaları görüyorum, kendimi bildim bileli. Aynı... Ya da benzer... Aynı gözlerle bambaşka fikirlere açılan

benzer sohbetler ediyorum.

Deli-2: (*Sinirlenerek*) Az uyuyalım. Allah kalbinize merhamet, ağzınıza kilit versin.

Deli-1: (*Başımı 'ya sabır' der gibi sallayarak Farabi'ye dönüp sorar.*) Ey dost, neden herkes uykudayken yine uyanıksın?

Deli-2: (*Yatağında oturarak, Deli-1'i taklit eder.*) “Ey dost, neden herkes uykudayken yine uyanıksın?” Uyuttuğunuz mu var beni? Kimdir acaba uykuda olan yıldızı yüksek âdem? Uyku mu kaldı sayenizde?

Deli-1: (*Deli-2'ye*) Sus ve uyu gafil! Sesimiz çıkmadan da konuşuruz biz dostumla.

Deli-2: (*Yine Deli-1'i taklit eder.*) “Sesimiz çıkmadan da konuşuruz biz dostumla.”

Deli-1: (*Deli-2'yi parmağı ile işaret ederek*) Tek ses işitir isem seni şu kuyuya atarım, susuzluktan ölsem bir damla suyunu da içmem.

Deli-1: Ve dahi tehdit... Ve dahi zulüm... Ve dahi aaa (*Horlamaya başlar.*).

Farabi: (*Yanında oturan ve Deli-2'nin hâline gülen Deli-1'e*) Sen de dinlen!

Deli-1: Hâlin nedir öğrenmeden nasıl uykuya emanet edeyim şu pahası düşük bedeni? Hep görmekte misin o rüyaları?

(*Farabi bir süre sessiz kaldı. Önüne eğdiği başını 'evet' anlamında salladı. Sustular. Ay gökte belirginleşmişti.*)

Deli-1: Bunca rüya hikmetsiz değil a! Artık okuma diyorum ya nafile. Okuyacaksın. Dur derim amma ne çare, koşacaksın bilirim. Ya ben gibi deli olaydın ya baban gibi kale komutanı. Yoo, illa âlim illa derviş olmuşsun. Senin yolun farklı çizilmiş. Her birimiz tahta yurdumuza doğru ilerlerken sen hududa dikmişsin gözlerini hiç savunmasız. Ağ ile kuşanmışsın besbelli. Görelim neler olacak ve olacakları görmeye kim dayanabilecek!

İhtiyar: Yine mi rüyalar der durursunuz? Gül Ana az evvel

şerbet hazır etti. Gece gece ne şerbeti demişsem de hikmetli ağzından sır alamadım.

Deli 1: Bu dünyanın bazı hâlleri ses, bazı hâlleri sessizlik ile ölçülür, vardır bir hikmeti şerbetin. (*Farabi'ye dönüp sorar.*) Dağları aşıp da bir taşa takılıp düşme. De hele, Aristo Efendi neler anlattı yine?

Farabi: Ne oluyor, neler oluyor? İyiye kötü karışmış, süte kan. Bütün nehirler bulanmış, az sonra irin ağlayacak gökyüzü... Yıldızsız. Ne oluyor, neler olmuş herkese? Artık seyreldi rüyalar da yazmalar da... Ölüm kapıma dayandı sanmaktayım.

SAHNE 2

FARABİ'NİN RÜYASI

(Sahnenin gerisinde beyaz kıyafetleri ve olgun cüssesi ile Aristo görünür. Yanında yürüyen kişi ise Farabi'dir. Söylenenleri daba etkili kılma adına savaştan bahsedilen yerlerde -konuşulanları bastırmayacak şekilde- kılıç kalkan sesi ve insan çığlıkları işitilir.)

- Aristo:** Huy ve tabiat tertibin, çift kutuplu bir yolculuk olan hayata yaraşır vaziyette. Zekâ ruhtadır.
- Farabi:** Ölmeyeceğimiz fikri de ruhta değil mi zaten?
- Aristo:** Merak duygunun, tahayyül gücünün mükemmelliği ve akla duyduğun inanç; ilim yolunca ısrarcı olmanı sağladı.
- Farabi:** Akıl feyzi ile seçiliyor ki bir son bana doğru yaklaşmakta...
- Aristo:** Son var mıdır? Tekâmül kendinden yine kendini doğuramaz mı?
- Farabi:** Kuşkusuz kuşlar kuşlukta başlar göçe.
- Aristo:** Genişleyen işaretler, varlıkta aslanan iyiliğe doğru uzanır. Göçten önce kapını çalacaklar.
- Farabi:** Kimler?
- Aristo:** Küçükken soru soran büyüdüğünde yanıtı bulur. Sorunun yanıtını çoktan bulmuş olman gerekirdi. Sana göre bütün başarılar akılla ilgili. Kâinata bakan sırf aklı düzen görecektir. İyi de kavrama nasıl olur?
- Farabi:** İki şekilde. Bir, o şeyin özünü akledeceğiz. İki, onun benzerini zihnimizde canlandıracağız.
- Aristo:** Dünyanın kendince akıp giden bir ahengi var. Kuşların, suyun, rüzgârın bile nağmesi var. Onlara bunu Tanrı öğretmiş. Ya insan birine bir şeyi nasıl öğretir?
- Farabi:** İki şekilde. Bir, öğretilen şeyi kavratma ve anlamını nefse yerleştirme. İki, onun tasdik edilmesini sağlama.
- Aristo:** Anlaşılmak çok da mümkün görünmüyor. Her kalp sadece kendi hüznüne aşına.

- Farabi:** Kendi iç bütünselliği peşindedir herkes. Önce kırılırız, sonra kaybederiz parçalarımızı.
- Aristo:** Varlık sahnesini erdem pekiştirir. Düşünce mirasının peşindeyse ne az insan var.
- Farabi:** Düşünce iç konuşmadır ve insanoğlunun müşteregidir. Dış konuşma ırka, dine, mezhebe hatta cinsiyete ayırır. Engelse şahsi bir inşadır. Eksik ve kusurlu siyasi rejimler, ahlaki açıdan eksik ve kusurlu hayatlara yol açar.
- Aristo:** Toplum olmanın ilkeleri var mı?
- Farabi:** Var! Bir, mutlak yöneten olacak. İki, mutlak yönetilen olacak. Üç, hem yöneten hem yönetilen olacak. İnsan vücudu ile bağdaştırırsam. Kalp mutlak yöneten, diğer organlar mutlak yönetilen, beyin ise hem yöneten hem yönetilen.
- Aristo:** İyi toplum nedir?
- Farabi:** Yardımlaşma ve dayanışmanın en yüksek düzeyde gerçekleştiği, görüş, inanç ve davranışlarda uyumun sağlandığı toplumdur. Bu uyumu sağlayacak en temel kurum dindir. Zaten yaratılışı sağlam olan insanlar için ortak bir yaratılış vardır.
- Aristo:** Erdemli şehirde, herkes erdemli midir?
- Farabi:** Hayır! Erdemli şehirde eriyecek gruplar vardır. Muhafifler, fırsatçılar, yasaları keyfi yorumlayanlar, dinden çıkanlar ve kötü niyetli olmayıp yönlendirmeye ihtiyaç duyanlar.
- Aristo:** Erdemsiz şehirler hangileri?
- Farabi:** Bir, cehalet şehri. İki, fasık şehri. Üç, değişebilir şehir. Dört, sapkın şehir.
- Aristo:** Ya mutluluk...
- Farabi:** Her insan mutlu olmak ister ama mutluluk için bilgelik, gerçeklik, uzlaşmacılık gerekir.
- Aristo:** Senden evvel hiç kimse; ilgisini, bilgisini, çerçevesini yansıtan ilimlerin sayımı gibi bir eser yazamadı. Sen yazdın ve ilimleri dil ilmi, mantık ilmi, matematik ilmi, tabiat ve ilahiyat ilmi, siyaset, fıkıh ve kelam ilmi diye beş gruba ayırdın. Kadim ilimler herkes içindir.

Farabi: Âlem karmaşa içinde. Rüya rüya içinde. Savaş savaş içinde. Her yer yangın yeri, ilim kimin derdi olabilir ki?

Aristo: Hikâye içinde hikâye, olayın nihayetinde olay var. İdeale ulaşmakla mümkündür huzur. Peki ya ideal lider?

Farabi: Erdemli lider her türlü bencillik ve çıkar sağlama fikrinden uzak olmalı. Biricik amacı mutlu olmak ve mutlu kılmak olmalı.

Aristo: Bu kadar mı?

Farabi: Gerektiğinde savaşmak için tam ve kusursuz bir beden, fiziksel uygunluk, söylenenleri en iyi şekilde anlama ve algılama yeteneği, güçlü bir hafıza, yüksek zekâ ve hızlı kavrayış, açık ve anlaşılır konuşma yeteneği, öğrenmeye ilişkin sevgi ve öğrenmenin meşakkatlerine katlanma gücü, doğruyu ve doğruları sevmek, yalandan ve yalancılardan nefret... Ayrıca yeme, içme ve cinsel isteklerden uzak durmalı, zevk ve eğlenceden kaçınmalı; yüksek ruhlu ve asil olmalı. Düşkünlüklerden arınıp altın, gümüş ve benzeri dünyevi malları değersiz görmeli. Adil olmalı ve adaletin tesisi için çaba harcamalı. İcraatlarında zulüm ve baskıdan yana olmamalı ve bunlara karşı çıkmalı. Yüksek bir azim ve kararlılıkla işlerini gerçekleştirmeli. Korku ve zaaf göstermeksizin gerekli gördüğü işleri cesurca yapmalıdır.

(Sabneye ellerinde birer mum tuttuğu hâlde Aristo'nun dört öğrencisi girer.)

Aristo: *(Diğer öğrencilerini hiç görmemiş gibi)* Mutluluğun tarifini yapmak için nereden başlanabileceğini niçin bilmiyorsun?

Farabi: Öğrenmek zordur, öğretmek daha zor.

Aristo: Burada yıllar sonra sana ne anlatmam gerekir ki anlatmışım hepsini...

Farabi: Bir şey var... Müzik gibi ruha işleme gereken. Bir şey var göçmek gibi içe en içe...

Aristo: Aradığın şey kaybetmekle bulunacak. Yürümek kayıpların telafisidir. Yürüyeceksin. Çoğu kimse için önemli olmayacak söyleyeceklerin.

Farabi: Hiç mi?

Aristo: Hiç.

Farabi: O hâlde tatlı canı üzmeye ne gerek vardı?

Aristo: Senin can ile aran çoktan açılmış. Derinlerde seni bekleyen bir seyahat var. Anlatılacak şeyler değil, anlaşılacak şeyler var. Önce uyut, sonra uyandır.

(Aristo, Farabi'nin elindeki mumu yakar. Farabi'nin şaşkın bakışları sürerken diğer öğrenciler sakince bekleyişlerini sürdürürler.)

Farabi: Önce uyut sonra uyandır...

(Sahne ışıkları eski hâline döner. Deli ve İhtiyar, Farabi'ye dikkat kesilmiş; dinlemektedirler.)

Deli-1: Sonra...

Farabi: Sonrasında bir hâl var, ama demeye takatim kalmamıştır. *(Eliyle yerden güç alarak ayaklanır. Korkmuş olduğu hissedilmektedir. Sesi titreyerek)* Zaman kaybediyorum. Ümit ve güç de... Yalan tabakası görünmeyen bir katman ve bu katman dünyanın altında yahut üstünde durmaksızın dönüyor. Üstelik herkese tek tek uğrayarak.

Deli-1: Sen viranede şakıyacak bitmez bir ses olmaya geldin.

Farabi: Mum dahi yana yana tükendi, acep bildi mi ışığında yazan kalemin sahibini?

Deli-1: Şartlar bazen imkânları imha eder. İyi ki umut var. Umut, hep yeniden inşa eder. Şimdi kimse bilmesede olur, bir gün biri uyanır, her şeyi en baştan imar eder.

(Herkes sessizleşmiş ve gerilim müziği verilmiştir ki Deli-2 aniden uyanır.)

Deli-2: Aman efendiler vadiden aşağı bir saçaklı keçi iner.

Deli-1: Uyanın mı?

Deli-2: Uyandırdınız, aleykümselem. *(Deli-1'i parmağı ile işaret ederek)* "Tek ses işitir isem seni şu kuyuya atarım, susuz-

luktan ölsem bir damla suyunu da içmem.” diyenlerin sesine uyandım. Nasıl imiş adalet?

Farabi: Doğru der, az istirahat edelim. Seherle yola çıkarım. Olacaklar var bu besbelli... Olacaklar var!

Deli-2: (*Sinirle*) Susmazsanız hepinizi öldüreceğim, vallahi olacak olan budur!

(Farabi hariç diğerleri gülümser. Herkes olduğu yere uzanıp vermeye hazırlanırken Gül Ana sabneye girer. Elinde hoş bir tepsi, şerbet dolu bardaklar vardır.)

Gül Ana: Yine görmüşsün garip rüyalarından yabancı. Şunu iç yüreğini bastırsın.

Farabi: Sağ ol ana...

Deli-2: Ben ne olacağım ana? Hayırdır! O yabancı buraya dadanmalı bir ay olmamış, değeri dağları aşmış. Ey ana... Ey ana... Benim yüzüme kim baka...

Gül Ana: Sana da var elbet deli oğlum. (*Farabi'ye döner, bir yandan da çorba tenceresini ateşin üzerine koymaktadır.*) Rüyadaki son hâl nedir?

Deli-2: Keçiler?

İhtiyar: Sana mı diyor be deli oğlum?

Deli-2: Bana deli diyen benden delidir. (*Ortadaki küllemiş ateşi gösterir.*) Ocağı yakın. Uzak yoldan gelecekler var.

İhtiyar: Delimiz de velidir. Hadi evlatlarımız! Yakın ateşi. Deli oğlum ‘gelecekler var’ dediyse yola revan olanlar az sonra burada olurlar.

Deli-2: (*Söylene söylene çalı çırpıların olduğu köşelere giderken*) Uyumadınız adamı uyutmadınız... Hadi şimdi velisin demeler, sonra veliye odun toplatmalar. Ahhhhhh felek ahhhhhh...

(Herkes gülümser. İki deli ateşi yakmak için etraftan çalı çırpı toplamaya devam ederken sessizliği Gül Ana bozar.)